

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Γιάννης ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, *Η λακανική αριστερά: ψυχανάλυση, θεωρία, πολιτική*, Αθήνα, Σαββάλας, 2012. Την Εισαγωγή που αναρωτιέται αν «Υπάρχει λακανική αριστερά;» ακολουθεί το πρώτο μέρος «Θεωρία: Διαλεκτικές της απάρνησης» που περιλαμβάνει τα κεφάλαια «Αντινομίες της δημοκρατικότητας στον Λακάν και στον Καστοριάδη: η κοινωνική κατασκευή και το πολιτικό», «Ο Λακλάου με τον Λακάν για τη *Jouissance*: τα όρια του λόγου», «Ζιζεκιανές 'διαστροφές': η σαγήνη της Αντιγόνης και ο φρετισμός της πράξης». Το δεύτερο μέρος τιτλοφορείται «Ανάλυση: διαλεκτικές της απόλαυσης» και περιέχει τα κεφάλαια «Τι κολλάει; Από τη συμβολική εξουσία στη *Jouissance*», «Απολαμβάνοντας το έθνος: το μυστικό μιας επιτυχίας», «Το μεν πνεύμα πρόθυμον, η δε σαρξ ασθενής: επανεξετάζοντας την ευρωπαϊκή ταυτότητα», «Η καταναλωτική 'πολιτική της *Jouissance*' και η φαντασίωση της διαφήμισης», «Η δημοκρατία σε μεταδημοκρατικούς καιρούς». Ο τόμος ολοκληρώνεται με την Βιβλιογραφία και το Ευρετήριο ονομάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ

Κήπος & Παράδεισος: μεταφορά και πραγματικότητα. *Garden & Paradise: Metaphor and Reality*, επιμ. Έλενα Παπασταύρου, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού-Γενική Γραμματεία Πολιτισμού, Αθήνα, Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, 2013. Το ετήσιο ημερολόγιο του Βυζαντινού & Χριστιανικού Μουσείου που εκδίδεται με την υποστήριξη του Συλλόγου των Φίλων του Μουσείου, επεξεργάζεται το θέμα της απεικόνισης του Παραδείσου και των συμβολισμών του φυσικού κόσμου.

Lenora NEVILLE, *Heroes and Romans in Twelfth-Century Byzantium; The Material for History of Nikophoros Bryennios*, Cambridge University Press, 2012, 243 σ.

Το πρώτο από τα τρία μέρη παρουσιάζει το πλαίσιο, τις πολιτικές του 12^{ου} αιώνα και τον οίκο των Κομνηνών, το γράψιμο της ιστορίας στην ΚΠόλη της ίδιας εποχής, τα διαβάσματα του Νικηφόρου, πηγές. Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στα προβλήματα της Αυτοκρατορίας: τους εμφύλιους και τους μισθοφόρους, την άνοδο του Αλέξιου, τους Ρωμαίους και τους εχθρούς τους, την πολεμική αρετή, την ρωμαϊκή οικογενειακή πολιτική, την θρησκεία και πρόνοια, Ρωμαίους ήρωες, μια Ρωμαία μητέρα, ένα δυναμικό νέο άνδρα. Το τρίτο μέρος αναφέρεται στο υλικό για ιστορία και την αυτοκρατορική πολιτική, τον Νικηφόρο και την Άννα, τα ρωμαϊκά ιδεώδη και την κουλτούρα της Κωνσταντινούπολης του 12^{ου} αιώνα.

ΝΕΩΤΕΡΗ

Μαρία ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Μαρία ΠΕΤΜΕΖΙΔΟΥ, Μαρία ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗ (επιμ.), *Όψεις κοινωνικής δυναμικής: μελέτες χαριστήριες στην καθηγήτρια Κούλα Κασσιμάτη*, Αθήνα, εκδόσεις Gutenberg, 2011, 557 σ.

Συλλογικός τόμος αφιερωμένος στην ομότιμη καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου. Τα 23 κείμενα που παρουσιάζονται σε πέντε ενότητες αναφέρονται σε θεματικές περιοχές του ερευνητικού και συγγραφικού ενδιαφέροντος της Κ. Κασσιμάτη: «Γνώση και κοινωνικές επιστήμες», «Κοινωνική δυναμική και ανάπτυξη», «Εισοδηματικές ανισότητες, εργασία και κοινωνική πολιτική», Μετανάστευση και μειονοτικά θέματα». Η τελευταία ενότητα περιλαμβάνει «Λοιπά θέματα». Τον τόμο προλογίζουν οι επιμελήτριες που αναφέρονται στο πολύπλευρο

έργο της Κ. Κασσιμάτη και κλείνει με το βιογραφικό σημείωμα της.

Λίνα ΒΕΝΤΟΥΡΑ / Λάμπρος ΜΠΑΛΤΣΙΩΤΗΣ (επιμ.), *Το έθνος πέραν των συνόρων: «κομογενειακές» πολιτικές του ελληνικού κράτους*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2013, 510 σ. Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, σειρά μελετών περίοδος β' 5, υπεύθυνοι σειράς: Κωνσταντίνος Τσιτσελικής & Δημήτρης Χριστόπουλος.

Συλλογικός τόμος που παρακολουθεί δύο αιώνων πολιτικές και στάσεις που ανέπτυξαν κράτη όσον αφορά πληθυσμούς με τους οποίους είχαν ή διατηρούσαν δεσμούς. Στο μέρος που τιτλοφορείται «Σύσταση και επέκταση του κράτους: διλήμματα του 'μακρού' 19ου αιώνα» συμβάλλουν οι Χρήστος Παπαστυλιανός, Λίνα Λούβη, Ηλίας Σκουλίδας, Μαρία Κιτζάμπαση, Βασίλης Κουτσούκος, και Λένα Κορμά, στο «Κράτος, σύλλογοι, Εκκλησία και 'διασπορά' γράφουν οι: Δέσποινα Παπαδοπούλου, Γιάννης Παπαδόπουλος, και Κατερίνα Τρίμη-Κύρου, στο μέρος «Μετασχηματισμοί την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου» γράφουν οι Άγγελος Νταλαχάνης, Λίνα Βεντούρα, Ελπίδα Βόγλη και Γιώργος Μαυρομάτης. Στο τελευταίο μέρος με τον τίτλο «Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και πριν την κρίση: αναπροσδιορισμοί, αντιφάσεις και αντιπαράθεσεις» γράφουν οι Λάμπρος Μπαλτσιώτης, Ελένη Σιδέρη, Λένα Διβάνη και Δημήτρης Χριστόπουλος.

Κατερίνα ΔΕΔΕ, Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, *«Η ματιά των άλλων»: προσλήψεις που σφράγισαν τρεις αιώνες (18ος-20ός)*, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών 127, 2012. Πολυσυλλεκτικός τόμος καρπός των σεμιναρίων της Ερμούπολης που περιλαμβάνει τις συμβολές των: Ευδοκίας Ολυμπίτου, Βασιλή

Παναγιωτόπουλου, Πασχάλη Μ. Κιτρομηλίδη, Σοφίας Ματθαίου, Δημήτρη Δημητρόπουλου, Νίκου Θεοδοκιά, Χρήστου Λούκου, Παναγιώτη Μιχαηλάρη, Διονύση Τζάκη, Ουρανίας Πολυκανδριώτη, Μαρίας Χριστίνας Χατζιάννου, Μαρίας Δαμηλάκου, Κατερίνας Δέδε και Σπύρου Δράινα.

Νίκος ΘΕΟΤΟΚΑΣ, *Ο βίος του στρατηγού Μακρυγιάννη: απομνημονεύματα και ιστορία*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2012, 549 σ.

Μελέτη που επανεξετάζει την εικόνα του Μακρυγιάννη καθώς και τον τρόπο κατασκευής και συντήρησής της στην νεώτερη ιστοριογραφία και συλλογική συνείδηση. Τα μέρη και τα κεφάλαια είναι: Μέρος πρώτο «Οι δρόμοι της χειραφέτησης» με τα κεφάλαια «Τα πρώτα χρόνια: προβλήματα ταυτίσεων», και «Εμπορος και συνωμότης: το μυστήριο της ελευθερίας», μέρος δεύτερο «Το τέλος του οικείου κόσμου» που περιλαμβάνει τα κεφάλαια «Το σύμπαν της Επανάστασης: η παραγωγή της ασυνέχειας», «Πολεμικές επιχειρήσεις: οικονομία των όπλων», «Τα μέτωπα των εμφυλίων: από τα 'Καπετανιλίκια' στα αξιώματα της πατρίδας», μέρος τρίτο: «Στρατιωτικός της Επανάστασης» που περιέχει τα κεφάλαια «Στρατηγός του έθνους: πολεμώντας τον Ιμπραήμ πασά», «Στο σύνορο δύο κόσμων: πολεμώντας τον Κιουταχί», μέρος τέταρτο: «Στην υπηρεσία του κράτους» με τα κεφάλαια «Το μοίρασμα της πατρίδας: από την 'Ελληνική Πολιτεία' στον νέο εμφύλιο», «Το δυνατό και το ποθούμενο: με τους αδικημένους του Αγώνα», μέρος πέμπτο «Αρχαϊκός συνταγματισμός» που περιλαμβάνει «Η 'εικονική ιστορία' του Αγώνα: Μακρυγιάννης και Παναγιώτης Ζωγράφος», «Οι άγγελοι και οι διάβολοι: το Σύνταγμα του 1844» και μέρος έκτο «Έργα θεού και πανουργίες ανθρώπων» με τα κεφάλαια «Οράματα και θάματα: αδιόρατες όψεις του καθημερινού» και «Στη συνωμοσία των ουρανών: επίτροπος της βασιλείας του θεού». Κλείνει με το ευρητήριο προσώπων.

Έφη KANNER, *Έμφυλες κοινωνικές διεκδικήσεις από την Οθωμανική Αυτο-*

κρατορία στην Ελλάδα και στην Τουρκία: ο κόσμος μιας Ελληνίδας χριστιανής δασκάλας, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση, 2012, 390 σ.

Η Ελληνίδα χριστιανή δασκάλα που χρησιμοποιεί ως μοντέλο ονομάζεται Σωτηρία Κλεομένου-Αλιμπέρτη και εργάστηκε στο Ζάππειο. Τα κεφάλαια τιτλοφορούνται: «Ελληνικό κράτος και αστικοποίηση. Η ανάγκη της μετανάστευσης», «Στην επικράτεια του σουλτάνου. Η ένταξη στην οθωμανική πραγματικότητα», «Ο έρωτας και η οικογένεια. Ρομαντισμός και νέα μοντέλα ανδρισμού και θηλυκότητας», «Φεμινιστικοί φορείς και εναλλακτικές εκδοχές της αστικής θηλυκότητας», «Κοινωνικά δίκτυα, γυναικείες συλλογικές παρεμβάσεις και γυναικεία κινήματα από την ύστερη οθωμανική περίοδο ως και το Μεσοπόλεμο». Περιλαμβάνει χρονολογικό πίνακα συγκριτικών στοιχείων μεταξύ γυναικείων πληθυσμών (ελληνορθόδοξες, μουσουλμάνες, αρμένισσες, ρουμάνες, βουλγαρόφωνες, κ.ά.) του ελληνικού κράτους, της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, πηγές-βιβλιογραφία και ευρητήριο.

Μ. Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ, *Ο Μαρξ και η Βίβλος*, Αθήνα, Κοινωνοφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου, 2011, 25 σ.

Ομιλία που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Megaron Plus.

Γιάννης ΚΟΥΜΠΟΥΡΑΝΗΣ, *Οι ιστοριογραφικές οφειλές των Σπ. Ζαμπέλιου και Κ. Παπαρρηγόπουλου. Η συμβολή Ελλήνων και Ξένων λογίων στη διαμόρφωση του τρίσημου σχήματος του ελληνικού ιστορισμού (1782-1846)*, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Τμήμα Νεοελληνικών Ερευνών, αρ. 128, 2012, 57 σ., σειρά: Βιβλιοθήκη Ιστορίας των Ιδεών ΙΙ.

Ιστοριογραφική μελέτη που ερευνά τις πηγές και τις πνευματικές προσλαμβάνουσες των «κατασκευαστών» του ιστοριογραφικού σχήματος των Σπ. Ζαμπέλιου και Κ. Παπαρρηγόπουλου που υιοθετήθηκε και αντέχει έως τις ημέρες μας.

Περιλαμβάνει τα κεφάλαια: «Το ιστοριογραφικό και θεωρητικό

πλαίσιο της συγγραφής των πρώτων εθνικών ιστοριών της Ελλάδας», «Σουαζέλ-Γκουφιέ: η ιστορία των νεότερων Ελλήνων ως η ιστορία της ανυποταγής τους στον Οθωμανό κατακτητή», «Οι τρεις Γάλλοι της περιόδου 1821-1825: Μπορό Ντε Σαιν-Βενσάν, Κλωντ Ντενί Ραφενέλ, Αμπέλ Φρανσουά Βιλλμαίν», «Η ελληνική συμβολή: Ζαλλώνης, Ρίζος Νερουλός, Φιλήμων. Από το μύθο του φαναριώτικου κράτους εν κράτει στο σχήμα τη εθνικής τελεολογίας», «Τζέημς Έμερσον: η πρώτη συγγραφή μιας ευρείας κλίμακας «ιστορίας της Ελλάδας», «Γιόχαν Βίλχελμ Τσινκάιζεν: η θεωρητική θεμελίωση της συγγραφής μιας γενικής και πλήρους 'ιστορίας του ελληνικού έθνους'», «Γκέοργκ Λούντβιχ φον Μάουρερ: η έμφαση στην ιστορία των θεσμών και η παραλλαγή του σχήματος του Ρίζου Νερουλού», «Συμπριέν Ρομπέρ: οι επιστήμες της ιστορίας της εθνολογίας και της γλωσσολογίας στην υπηρεσία της νομιμοποίησης των γεωπολιτικών αιτημάτων του ελληνικού αλυτρωτισμού», «Τζωρτζ Φίνλεϋ: η ιστορία της Ελλάδος ως ιστορία των πολιτικών θεσμών του ελληνικού λαού», και αντί επιλόγου «Περί Βυζαντινού αφηγήματος, ερμηνευτικών σχημάτων και εθνικού αφηγήματος».

Νίκανδρος ΜΠΟΥΡΑΣ, *Έλληνες στο Λονδίνο*, πρόλογος Νίκος Μουζέλης, Ακακία, 2013, 237 σ.

Αναφέρεται κυρίως στον Έλληνα που καταφεύγουν στο Λονδίνο για ιατρικούς λόγους. Παρουσιάζονται οι επιστημονικές εταιρείες και οι πολιτιστικές δράσεις διαφόρων ελληνικών συλλόγων, ιδρυμάτων και κέντρων, το ελληνικό Forum του Λονδίνου, το Ελληνικό Παρατηρητήριο. Περιλαμβάνει επιλογή βιβλιογραφίας, φωτογραφίες και προγράμματα εκδηλώσεων.

Μαρία ΡΕΠΟΥΣΗ, *Τα Μαρασειακά (1925-1927)*, Αθήνα, Πόλις, 2012, 474 σ.

Το πρώτο μέρος παρουσιάζει το ιστορικό πλαίσιο και τα δεδομένα υπό τον τίτλο: «Το περιβάλλον των Μαρασειακών» περιλαμβάνει τα κεφάλαια «Το έθνος και η ιστορία του», «Η εκπαίδευση και η γλώσσα», «Η κοινωνία και τα φύλα». Στο δεύτερο μέρος ανα-

πτύσσονται τα γεγονότα, «Το Μαρασλειακό επεισόδιο» με τα κεφάλαια «Πρόκληση του μαρασλειακού συγκροτήματος», «Εκπαιδευτικός δημοτικισμός και το μάθημα της ιστορίας», «Οι επίμαχες συνεδρίες και η μάχη των πρακτικών» και «Η τιμωρία των ενόχων, ανακρίσεις, εκθέσεις και ποινές». Το αναλυτικότερο μέρος είναι το τρίτο «Η αναπαράσταση των Μαρασλειακών» με τα κεφάλαια «Το σκηνικό της αναπαράστασης και οι βασικοί ρητορικοί τόποι», «Η δημόσια παρουσία των δημοτικιστών», «Οι μεγάλες δημοσιογραφικές καμπάνιες: *Σκριπ* και *Δημοκρατία*», «Η θέση της διδασκαλικής ομοσπονδίας», «Ο σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας», «Η Αριστερά». Ακολουθεί «Παράρτημα: Ανακριτικές εκθέσεις για τα Μαρασλειακά», τριάντα περίπου σελίδες πηγών και βιβλιογραφίας. Κλείνει με ευρετήριο προσώπων.

Terry EAGLETON, *Why Marx was Right*, New Haven & London, Yale University Press, 2011, 258 σ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Philippe ASKENAZY, *Οι τυφλές δεκαετίες: απασχόληση και ανάπτυξη (1970-2010)*, μτφρ. Σώτη Τριανταφύλλου, Αθήνα, Πόλις, 2013, 326 σ.

Μελέτη που κυκλοφόρησε από τις γαλλικές εκδόσεις Seuil το 2011. Δομείται σε οκτώ κεφάλαια που περιλαμβάνουν πολλά υποκεφάλαια. Οι τίτλοι τους είναι: «Μια αμερικανική βιομηχανική επανάσταση», «1974-1981: οι στρεβλωτικές πολιτικές», «1981-1986: από τη ρήξη, στην εγκατάλειψη», «1986-1993: από τον σκληρό, στον ήπιο φιλελευθερισμό», «1993-2002: 'νέες' αποτελεσματικές πολιτικές;», «2002-2007: η αποσύνθεση», «2007-2010: η χιονοστιβάδα», «2011-2020: νέα παραδείγματα». Το Επίμετρο είναι της Ελίζας Παπαδάκη.

Άγγελος ΕΥΣΤΡΑΤΟΓΟΥ, Αλίκη ΚΥΡΟΥ, Αιμιλία ΜΑΡΣΕΛΛΟΥ, *Απασχόληση και επαγγέλματα στην Ελλάδα στις απαρχές του 21 ου αιώνα*, Σεπτέμβριος 2011, 275 σ.

Τα μέρη της μελέτης είναι: «Μεταβολές της απασχόλησης στα επαγγέλματα της ελληνικής οικονομίας: μεθοδολογικές επισημάνσεις», «Επαγγέλματα και δεξιότητες: μία θεωρητική προσέγγιση», «Οι μεταβολές της απασχόλησης στους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, 2000-2009», «Οι μεταβολές της απασχόλησης στα επαγγέλματα της ελληνικής οικονομίας, 2000-2009», «Η διάρθρωση των επαγγελμάτων στους κλάδους της ελληνικής οικονομίας», «Μεταβολές της απασχόλησης στα επαγγέλματα και αιτιώδεις δυνάμεις». Κλείνει με βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα. Περιλαμβάνει Βιβλιογραφία και τρία Παραρτήματα.

Επιμέλεια Έλλη Δρούλια

